

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Borås Stads

**Riktlinjer för uppföljning av
verksamheter som bedrivs både
i kommunal och privat regi**

Borås Stads styrdokument

Planerande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: **2025-12-11**

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Nämnder och bolag som upphandlar privata utförare

Dnr: KS 2025-00225

Dokumentet gäller till och med: 2029

1 Bakgrund

Enligt 3 kap 12§ kommunallagen har kommunen möjlighet att överlämna en kommunal angelägenhet till en privat utförare. Möjligheten att lämna över en kommunal angelägenhet begränsas däremot om det i lag eller förordning anges att sådan verksamhet ska bedrivas i kommunal nämnd, eller om det innebär myndighetsutövning.

I riktlinjerna anges rekommenderade sätt för hur kommunen ska uppfylla sitt ansvar för kontroll och uppföljning av privata utförare när ett sådant beslut är taget. Nämnderna ska dock inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Genom uppsiktsplikten ska Kommunstyrelsen se till att nämnderna verkställer fullmäktiges beslut.

Riktlinjerna omfattar verksamhet där Borås Stad är huvudman, till exempel inom områdena vård och omsorg, socialtjänst, kultur och fritid, gator, parker, fastighetsförvaltning och infrastruktur. Riktlinjerna gäller även för de kommunala bolagen. Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän och omfattas därför inte av riktlinjerna.

2 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa en likvärdig kvalitet i de tjänster som kommunen tillhandahåller oavsett om de utförs i egen regi eller om de utförs av en privat utförare. Riktlinjerna ska även möjliggöra allmänhetens insyn i hur uppdraget utförs, insyn i verksamhet som bedrivs i egen regi finns redan i och med offentlighetsprincipen.

3 Privat Utförare

Privat utförare definieras i 10 kap 7§ kommunallagen och innebär juridisk person eller enskild individ som utför kommunal verksamhet. Det vill säga aktiebolag, stiftelse, enskild firma, idéburen organisation eller annan som upphandlats för att på uppdrag av en kommun utföra en tjänst eller sköta en verksamhet. Med privat verksamhet avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag. Med privat utförare avses inte heller stiftelse, som kommunen bildat ensam eller tillsammans med någon annan, eller förening där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan.

Privata aktörer kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom att:

- Vinna en upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Kommunen är då huvudman för upphandlad verksamhet
- Ingå i ett valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihet (LOV). Kommunen är då huvudman för verksamhet som bedrivs av utförare i valfrihetssystem

4 Kravställning

Avtal och förfrågningsunderlag ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med krav som finns för verksamheten. Kraven ska vara tydliga och relevanta. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Borås Stads möjligheter att besluta om sanktioner eller att häva ett avtal ska regleras i avtalet. I avtalen ska också ställas krav på att utföraren ska medverka vid uppföljningen, till exempel genom möten, anordnade besök och lämna statistik och verksamhetsmått till nämnden eller styrelsen eller delta i brukarenkäter. Utföraren ska också åläggas att, i förekommande fall, lämna nödvändiga statistikuppgifter till nationella register.

All kommunal verksamhet ska bedrivas i enlighet med gällande lagar, förordningar och föreskrifter. Även mål, riktlinjer och andra styrdokument som kommunfullmäktige eller nämnd fastställt kan utgöra krav i underlaget, och därmed även i uppföljningen.

5 Borås Stads ansvar

På samma sätt som kommunen är ansvarig gentemot invånarna för verksamhet som bedrivs i egen regi är den ansvarig för sådana angelägenheter som överlämnats till privata utförare. Detta innebär att det ska vara möjligt kontrollera och följa upp verksamheter oavsett om de bedrivs offentligt eller privat. Borås Stad måste därför i avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över

6 Nämndernas och styrelsernas ansvar

Det åligger respektive nämnd att ansvara för uppföljning och kontroll av verksamheter inom respektive område. Enligt 6 kap. 6 § Kommunallagen ska kommunen följa upp och kontrollera sådan verksamhet som överlämnas till en annan utförare.

Uppföljning av verksamheterna kan se olika ut och uppföljningen behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Detta innebär att nämnderna och styrelserna behöver ta ställning till vilken typ av uppföljning som ska användas, liksom frekvens och omfattning. I de fall där uppföljning och frekvens är reglerat i lag, styr detta vilka typer av uppföljning som är möjlig.

6.1 Uppföljning

En gång per år ska nämnderna redovisa till kommunstyrelsen hur arbetet med uppföljning och insyn har bedrivits och resultaten av dessa.

Uppföljningen har som övergripande syfte:

- Att kontrollera så verksamheten utförs i enlighet med förfrågningsunderlag, anbud och avtal.
- Att upptäcka avvikelser och oegentlighet.
- Att beskriva hur allmänhetens insyn har möjliggjorts.
- Att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till medborgarna.

7 Allmänhetens insyn

Varje nämnd ska i avtal med utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till utförare. På samma grunder ska även de kommunala bolagen ge allmänheten insyn i verksamhet som de överlämnar till privata utförare. Syftet är att informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Utförare ska kunna lämna information när kommunen begär det. Uppgiftsskyldigheten omfattar uppgifter som är reglerat i avtal, men den omfattar inte utlämnande som skulle strida mot lag eller annan författning. Den information som utföraren lämnar till Borås Stad ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter. Varje nämnd och styrelse ansvarar för att på lämpligt sätt informera allmänheten om rätten till insyn och vilken information allmänheten kan ta del av i förhållande till nämndens eller styrelsens utförare.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se